

■ DOSYA: ZİNE GEDİÖL

ZİNİ GEDİĞİ: UNUTULMAYAN BİR SESSİZLİĞİN ÇIĞLIĞI

ALEVİLERİN SESİ

1 938'in karanlık yazında, Erzincan ile Dersim arasında yer alan Zini Gedîğ'inde, 97 Alevi Can hiçbir yargılama, suçlama ya da savunma hakkı tanınmaksızın kurşuna dizildi. Sessiz bir dağ yamacında, yalnızca kimlikleri nedeniyle katledilen bu insanların hikâyesi, resmi tarihin satır aralarında kaybolmaya terk edilse de, yakınlarının belleğinde ve vicdan sahibi herkesin yüreğinde yaşamaya devam ediyor.

87 yıl sonra hâlâ ne bir mezar, ne bir isimlik, ne de adaletin yankısı var o dağ başında. Kemikleri kimliksiz, anıları sahipsiz bırakılan bu insanlar için sürdürülen hukuk mücadelesi, yalnızca geçmişle değil, bugünün inkâr ve sessizliğiyle de yüzleşmeyi zorunlu kılıyor.

Bu dosya, Zini Gedîğ'inde yaşanan katliamı bir kez daha hatırlatmak, gerçeğin izini sürmek ve adalet talebini büyütmek için hazırlandı. Çünkü tarih susabilir, devlet susabilir; ama toprak, taş ve insan hafızası susmaz. Zini Gedîğ'i, bir halkın hem yasını hem de hakikat arayışını simgeliyor.

**Hatırlamak,
Anmak, Yüzleşmek
ve İyileşmek İçin;**

Hakikat!

1 828 yılı yaz ayları; köylülerin ifadesiyle Harman Zamanıdır. Dersim kırmını yapacak askeri komutanın bir ayağı Erzincan'a bağlı Surbahan / Kılıçkaya köyünde üslenmiştir. Surbahan'dan ve çevre köylerden toplanan ve hepisi de Alevî ve erkek olan 87 masum köylü üç gün Eyüp Ağrı'nın ahırında tutulur.

Analarında şehir esnafından Yağcı Ali, Murtaza Ali, şoför Şükrü, ortaokul öğrencisi Hüseyin Özkemir, Rüştüye Mazunu Süleyman Özkemir, köyün muhtarı Halil İnce, (İnço Halil), savaş gazisi olan Mehmet Kılıçkaya ve Ali Kılıçkaya dahil, her yaş ve meslek grubundan insanlar vardır.

İplerle birbirine bağlanarak askerlerin gözetiminde dağa doğru başlatılan bu yolculuk 3200 metre yükseklikte Ovacık sırtlarında "saz" bir yer olan Zini Gedik'te son bulur. Getirilenlerin hepisi burada öldürülür. Cesetler açıkta, tozun toprağın içinde kurda, kuşa, yılanlara yem olsun diye böylece bırakılır. Yasak bölge olduğu için yıllarca kimse gidemez oraya ve ancak 1950'li yılların başlarında Zini Gedik'ine ilk gidenler orada üst üste yığılmış kemikleri bulurlar.

Bu ıssız dağlarda 87 köylü katledilirken, aileleri de bilemedikleri bir yolculuğa; sürgüne zorlanmışlardır. Hangi suçun cezasını ödedikleri bilgisine hiçbir zaman ulaşamayan ailelerin her biri Batı illerinin köylerine, on yıl yeni ikamet mekanlarından çıkmamak koşuluyla yerleştirilmişlerdir.

Sözkonusu olan bir fizikî ve kültürel imhadır. Surbahan, Balıbey, Gırlevik, Klemikör, Mağaçur köylerinin her birinde 1935-1940 Genel Nüfus Sayımı sonuçlarına göre nüfus yaklaşık % 40-50 oranında azalmıştır. Ama nüfus ileleriyle ilgili kurumlar bu dramatik nüfus azalmasıyla ilgili tek bir cümle etmemişlerdir.

Zini Gedik'te yapılan bu kırmı hatırlamak ve hatırlatmak, Türkiye'yi iktidarıyla, toplumuyla geçmişleyle yüzleşmeye davet etmek ve katledilen atalarımızın 85 yıldır dayanılması çok zor olan bu ağır yükünü hafifletmek, orta yerde duran atalarımızın kemiklerini inancımızın gerektirdiği ritüellerle toprakla buluşturmak için, mücadeleye devam ediyoruz.

Yürütülen bu onurlu mücadelede sizleri de destek olmaya davet ediyoruz.

Bizim Yakınlarımız **Bir Kucak Dolusu Kemikten İbaret**

David Kherdian, Eve Giden Yol kitabında "Çocuklukta öğrendikleriniz taşa kazınır; yaşlılıkta öğrendikleriniz ise buza kazınır." der.

VIJDAN KİMSESİZ

Zini Vadisine uzanan beş saatlik yol boyunca Zini Gediği'nde katledilen yakınlarımızın 85 yıl önceki tecrübelerini sınamaya çalışıyoruz.

1938 Tertelesinin bir parçası olarak gerçekleştirilen katliamda, Kılıçkaya, Günbağı ve Tatlısu köylerinden 6 Ağustos 1938'de toplanan 97 köylünün birbirine bağlanarak yürütüldüğü yolu, bugün çağdaş dünyanın sunduğu kolaylaştırıcı imkânlarla rağmen zorlanarak alıyoruz. Zini Gediği İnisiyatifi olarak sabah

altıda çıktığımız dağ yolundan Zini Vadisine uzanan beş saatlik yol boyunca, atalarımızın bu yolda neler hissettiklerini yıllar sonra yeniden deneyimlemek bir anlamda tarihin içinden yürümek gibi.

Onların toplumsal hafızalarında kalan travmatik pratiklerini yaşıyoruz bir anlamda. Bu travmatik hafızayı, bu topraklarda yüzyıllardır yaşayan Alevi Kürt kimliği çok yakından tanıyor. Dersim'in parçalanmış toplumsal hafızası soykırımdan kurtulup ülkenin batısına sürgün edilenlerin torunları tarafından pratiğe

Tek tipleştirme üzerinden demokratikleşme harcının tutmadığını, tutmayacağını hâlen yaşamakta olduğumuz ayrımcılığa rağmen pratiklerimizi, inancımızı diri tutarak göstereceğiz.

dökülüyor yeniden. Zini Geddiği suyuna varınca suyun sesiyle durup dinleniyoruz. Suyun hafızası da bizimkiler

gibi kırık dökük. 1950 yılına kadar yasaklı bölge ilân edilen bu yolda neler olup bittiğini, yakınlarımızın başına ne geldiğini uzun yıllar öğrenemedik. Yasağın kalkmasıyla köylerine dönen yakınlarımız, yıllar sonra götürülen köylülerin başına ne geldiğini ancak anlayabildi. Zine suyunu içip içmediklerini bilemiyoruz, askerle aralarında mücadele yaşayıp yaşamadıklarını, ne kadar acıdıklarını, ayaklarının nasıl kanadığını, nasıl ağıtlar yaktıklarını, buna izin verilip verilmediğini bile bilemiyoruz.

Bugün doğa yürüyüşlerinin önemli güzergâhlarından olan bu yolun taşında, suyunda, çiçeklerinde, toprağında derin bir acı var. Zine Geddiği hikâyesi, sebep olanların hiçbir kuruma hesap vermeden erken cumhuriyet döneminin temellerini böylesi katliamlarla sağlamlaştırdığı kıyımlardan biri sadece.

Vadiye ulaşıncı karşılaştığımız kemik yığınlarının anlamını içimizden bazıları çocukluğundan beri biliyor. Yakınlarımız burada kurşuna dizilip öylece kurda kuşa yem edildi. Üzerlerine toprak bile atılmadı, bizim yakınlarımız bir anlamda açıkta bırakılmış bir kucak dolusu kemikten ibaret. Kürt Alevi kimliğinin toplumsal hafızası iskân, kıyım, sürgün,

ağlayan ve yakaran ağıtların toplamından ibaret. Katledilecek köylülerin içinden yaşlıların seçilmesi

bize göre bir tesadüf değil. Yeni ulus devletin, yeni nesille bir önceki neslin bağına kültürel olarak kesip yerine kendi kültürünü, bölgenin insanlarını dağıttığı yeni yerlerde yeniden, dilediğince inşa etme isteğinin planlı, programlı ve büyük oranda başarıyla gerçekleştirdiği bir eylem. Zini Geddiği İnisiyatifi olarak gerçekleştirdiğimiz bu yolculuğun sonu tanıdık bitiyor: Kimsenin hesap vermediği, geçmişin sorumluluğunu üstlenmek istemediği gibi bir yığın kemiğin bile üst kültürü rahatsız ettiğini gördük.

Bir araya getirilmiş taşlardan oluşturduğu basit bir anma yerini talan etmesinin ardındaki zihniyetin bugün hâlâ devam ettiğini bildiğimiz için biz bu yolu her yıl aşacağız.

Tek tipleştirme üzerinden demokratikleşme harcının tutmadığını, tutmayacağını hâlen yaşamakta olduğumuz ayrımcılığa rağmen pratiklerimizi, inancımızı diri tutarak göstereceğiz. Sır olarak saklanan tarihsel gerçekliğe ve sahteciliğe karşı sözlü tarihle, belleklerimizle aktarmaya devam edeceğiz, yaşlılarımızın buza kazıdıkları ağıtlarını taşlara kazıyacağız. 🗣️

Ez Zamo? (Ben Kimim?)

Bu mücadelede haklarımızı alana kadar her bir canımıza görevler düşüyor. Yorulmak yok. Bu mücadeleye bir sıra neferi olarak katıldığım ve korkunun, inkarın üstüne gittiğim için mutluyum.

SERDAR ÇETİNKAYA

Ben İstanbul Çengelköy'de doğdum, büyüdüm. Komşularımızın bazıları Rum olduklarından ve bizden farklı dil konuştuklarından çocukken kendimi Çengelköylü sanırdım. Köyümüz, geçmişimiz çocukken pek konuşulmazdı veya ben anlamazdım. Bizim köyden o zamanlar İstanbul'da üç ev olduğu için

Köyde bulunduğum zamanlarda veya Dade nemle konuştuğumuzda, amcamların, halamın ziyaretlerinde Zini konusu hiç konuşulmazdı. Sanki hiç olmamış gibi davranıyorlardı. Ama eminim içlerinde hep yaşıyorlardı.

İlkokul veya ortaokul yıllarında yine köyde olduğumuz bir yaz, yaylada kalıyorduk, Munzurların en yüksekği Ağbaba'ya çıktık. Zirveden aşağıyı gösteren benim yaşlarımda bir çocuk, işte Zini Geddiği orası diye aşağıda bir yeri gösterdi, dedeni orda vurdular deyince Zini Geddiği gerçeğiyle tanışmış oldum. Fakat asıl mağdurlar nenem, babam, amcalarım bu konuda hiç konuşmuyorlardı. Kulaklara fısıldanan gerçeğe yüzleşmiştim. O zamanın gençleri devrim peşindeydiler, Şükrü Aslan Hoca'nın bu sene Emirali Yağan anmasında söylediği gibi, gençler köylülere devrimi anlatıyor fakat köylülerin yaşadıkları katliamlar ve sürgünlerle hesaplaşmayı devrim sonrasına bırakıyorlardı. Yakınlarım bana Zini'yi anlatmasalar da çocuk halimle diğer köylülerden bölük pörçük anlatımlarla konuyu anlamaya çalışıyordum. Dedem ve diğer köylüler neden öldürülmüşlerdi, dedemin neden bir mezarı yoktu? Devlet neden beni dedesiz, babamı babasız, nenemi kocasız bırakmıştı? Erzincan merkezde amcamın evinde bulduğum Barbaros Baykara'nın Dersim 1937 kitabı çocukken bulduğum ilk yazılı kaptı, içeriği yetersiz bu kitap da sorularıma cevap olamamıştı.

Sonraki yıllarda yüksek öğrenim yaparken okul kütüphanesinde bulduğum Genelkurmay'ın Türkiye Cumhuriyeti'nde Ayaklanmalar 1924-1938 kitabında da devletin resmi görüşünü ve raporunu okumuş oldum.

köyden gelenler bize de uğrar, köyden haberler getirirdi. Demek ki İstanbullu değilmişim, yavaş yavaş uzakta bir köyüm olduğunu anlamaya başlamıştım.

Sahi biz kimdik? Büyüdükçe ilkokul ve ortaokul çağlarımda köye gidiş gelişlerimizden Erzincan Surbahar'lı olduğumuzu anlamıştım. Annem babam sürgün çocukları ve menfi, dedem Zini Gedğinde sorgusuz sualsiz kurşuna dizilmiş bir kayıp ve ben şüpheli-sakıncalıyım. Üç kuşak bu zulmü çektik, çekiyoruz. Devlet kaybetmekle kalmayıp, geride kalanlara zulmetmeyi bırakmamış.

**Dedemin buradaki son
anlarını düşünmek, nenemi ve
çocuklarını düşündüğünü ve o
andaki çaresizliğini hissetmek...**

Fakat bir sorun vardı, nüfus kaydımızda babamın sürgün gittiği Balıkesir-Sındırgı yazıyordu. Resmi evrakta memleket hanesine Balıkesir yazmak zorundaydım. Resmi ve uzak çevreden soranlara da mecburen Balıkesir diyordum. Hangi ilçe diye uzatan olursa Sındırgı, ama aslında ben İstanbul'da doğmuşum, ben pek bilmem diye kestirip atıyordum. Benim gençlik yıllarımda ve devamında kimliğimde memleketim olarak yazılı babamın sürgün yeri Balıkesir Sındırgı'yı taşımam gerekiyordu. Sürgünü hâlâ sırtımızda taşıyorduk.

Yıllar sonra mesleki şartlardan dolayı uzun süre köye geledim. Daha sonra 2002 yazında köy şenliğine denk gelecek şekilde köyümü ziyaret ettim. Şenlikte bana otopark görevi verildi. Gerçi yağmur sebebiyle şenlik tamamlanamadı fakat devlet benim köye gelişimi tespit etmişti. Köye yıllar sonra da olsa dönmem onları kızdırmıştı. Yeni görev yerine gittiğimde bir kağıt ve bir sürü soru önüme kondu: Kılıçkaya'da ne işim vardı, şenliğe beni kim davet etmişti... Jurnalı yazan benim oralı olduğumu bilmiyordu herhal. Cevaben Kılıçkaya(Surbahan)'nın kendi köyüm olduğunu, kimsenin beni davet etmediğini ve şenlikte gönüllü olarak görevli olduğumu yazdım. Ceza verecekleri bir suç yoktu ortada ama

artık Balıkesir Sındırgı'lı değil Erzincan Kılıçkaya'lı olmuştum. Eskiden menfi dedikleri şüpheli/sakıncalı damgası yıllar sonra bana da vurul-

muştu. Devlet ne yapsan da unutmuyordu; biz ZİNİ'yi unutsak da o bize tekrar hatırlatıyordu.

Dedemin, babamın çektikleri yetmemiş, sıra bana gelmişti. Yurtdışı izin talebimin reddedilmesinden ve tatile gittiğimde, site yöneticisinin polislerin beni sorduğunu söylemesinden takipte olduğumu anlamıştım. Aynı tedrisattan geçen Hasan Hayri Bey gibi olmuştum artık. Sahi tatilde neyi takip ediyorlardı? Hangi sahilde denize girdiğimi, ne yiyip içtiğimi mi? Gene o yıllarda babamla bir baş başa İstanbul-Datça gece araba yolculuğunda, babama hep konuşmanın lazım ki uyumayayım, diyerek çocukluk anılarını anlattırdım. Bana ilk defa bunları anlatmak durumunda kaldı; babası dağa götürüldükten sonra köyden Fırat Köprüsüne gidişlerini, daha sonra İliç Köprüsünde tren bekleyişlerini, çolak bebek kardeşinin burada öldüğünü ve oraya gömdüklerini, tren yolculuğunu, çocukluğunda sürgünde mandırada, kahvede, tütünde nasıl çalıştıklarını ayrıntısıyla anlattı. Yol boyunca gözyaşlarını içime akıtarak dinledim. Ama ikimiz de artık rahatlamıştık, bu sırrı artık kulaklara fısıldamayacak; gür sesle bağırarak, hay-

kıracak, ağlayacaktık. Kılıçkaya'nın batısı Delice Deresi, doğusunda Zini Geddiği; biri Murat dedemi aldı diğeri Ali dedemi. Benim dedem hiç olmadı.

Sahi dedem ne yapmıştı bu devlete? Harekat bölgesi dışında, Erzincan'da işinde gücünde bir rençber olmasına rağmen o listeye neden yazılmıştı ismi? Hangi jurnal buna sebep olmuştu? Devlet arşivleri açılmadığı için bugün bunu öğrenemiyoruz ama az çok tahmin edebiliyoruz. Öteyüz dedikleri Dersim'den 50-100 yıl önce Munzurlar'ın bu tarafına göç etmeleri miydi katledilmelerine sebep? Öteyüz'den gelen akrabalarına yemek vermeleri, evlerinde ağırlamaları mıydı? Osmanlı'dan kalan miras "Dersim'e sefer olur ama zafer olmaz" lafı mıydı? Fevzi Çakmak'ın 1930 raporunda geçen "Dersim kökenliler Erzincan'ı istila edecektir" korkusu muydu? Ya da İsmet İnönü'nün 1935 raporunda yazılı "Erzincan yanındaki boş köyler Dersim'in semiz halkı ile süratle dolmaktadır" endişesi miydi?

Babamı bilmediği yerlere sürgün eden, babasız bir hayat mücadelesine sürükleyen bu endişeler miydi? Erzincan'da rençberlik yapan, askerliğini yapıp, vergisini veren bu insanlar neden böyle hedef haline getirilmişti? İnsanları yerlerinden yurtlarından sürgün etmenin, sorgusuz sualsiz öldürmenin hangi mantıklı sebebi olabilirdi ki? Devlet amacına ulaşip bizi asimile edebilmiş miydi? Gerçi anadilimi konuşamıyorum, bu konuda kısmen başarılılar ama beynimizi, kalbimizi asimile edemediler.

İlk adımı 2011 yılında attık. Benim de içinde olduğum kayıp yakınları Erzincan Savcılığına başvurarak bölgede halen toplu bir mezar olduğunun tespiti edilmesini, tespit edilen toplu mezardan kemik ve DNA tespiti yapılarak mağdur yakınlarının aile bireylerine naaşlarının teslim edilmesini istedik. Savcı zamanaşımını sebep göstererek takipsizlik kararı verdi. Onlar neyi takip edeceklerini iyi bilirler ama yaklaşık 100 kişinin öldürülmesi ilgi alanına girmemiş demek savcının ve bize zaman hiç aşmıyor. Başbakan'ın CHP'yi, tek parti dönemini sıkıştırma hamlesi demek ki hukuk sistemine geçmemiş; ya da bununla yüzleşip yeni katliamlara engel olmak istemiyorlar. Tarihimiz katliamlar tarihi değil mi zaten? Biz savcının bu kararına itiraz ettik ama üst mahkeme kararı onadı, hak arama mücadelemiz şu an AİHM'de. Aynı dönemde TBMM dilekçe komisyonuna 37-38 Dersim olayları ve sonrasında yaşananlar nedeniyle oluşan mağduriyetler sebebiyle verdiğimiz dilekçenin cevabı bu sene Nisan ayında geldi. 12 sene bekledikten sonra konunun komisyonlarının yetki ve görev alanına girmediğinden bir işlem yapılamayacağına karar vermişler. Altında dört AKP'li milletvekilinin imzası var. Dersim özrü demek ki gerçek değilmiş. İnkâr ve yok sayma devam ediyor. Onlar inkâr edecek, biz hakikati haykırmaya devam edeceğiz.

Bu seneki Zini anma programını görünce orda olmam gerektiğini hissettim. 2013'teki ilk kitlesel Zini anmasında oradaydım. Zini gediğine çıktık. Topladığımız taşlarla höyüs dedikleri şimdiki anıtın ortasındaki taş kütlesini oluşturduk, duvarlarını ve gülbenklerle kayıplarımızı andık. Sonradan bir defa daha çıktım Zini'ye, bu sene tekrar orada mücadeleye destek olmalıydım. Zini Geddiği'ne çıkmak benim için dedemin ruhuyla buluşmak demek.

Tıpkı Şahkulu'nda cem erkanında annemin ruhuyla buluşmak gibi.

Zini Gediği'ne çıkmak zorlu bir yol, kayıplarımızın o yolda, sıcakta neler çektiğinin bizzat yaşanması demek, gediğe varınca da müthiş bir duygu yoğunluğu, yürek ağrısı, boğazda düğüm...

Dedemin buradaki son anlarını düşünmek, nenemi ve çocuklarını düşündüğünü ve o andaki çaresizliğini hissetmek...

O çukurda yanlarındaki canlarla son kez gökyüzüne bakışı, belki de helalleşmeleri...

Bunları düşünmek ağır bir duygu yoğunluğu yaşatır ama zor da olsa bu yolu tırmanıp engelleri aşarak ona kavuşmanın sevinçli bu üzüntüyü takip eder. Bu sene 25 canla Zini'ye çıktık, bazıları ilk defa çıkacaklardı. Avrupa'dan gelen Alevi kurum ve inanç önderleri de bizimle beraberdiler. Sabah erken saatlerde başlayan yürüyüşümüz yaklaşık 4 saat ve 10 kilometre sürdü. Dayımın ve bir arkadaşın çantasını ben aldım, dayanışmayla tırmanmaya başladık.

Yolda gidiş ve dönüşte obada konakladık, sabah erken lokmalarıyla Zini Gediği'ne çıktıklarını, çerağ uyandırdıklarını söylediler, çok memnun oldum. Demek ki kayıplarımız yazın bu canlara emanettiler. Bize kısıtlı kaynaklarından ikramlarda bulundular sağolsunlar. Zini Gediği'ne çıkınca gene gülbenklerimizi okuduk, çerağ uyandırdık ve anıtmıza biraz daha taş taşıyarak anıtımızı sağlamlaştırdık. Üç sene önce anıtımızı yıkanlara daha iyisini ve sağlamını yaparak cevap vermemiz gerekiyor çünkü. Mücadeleyi, dayanışmayı yükseltmekten başka çaremiz yok. 12 yıldır yapılan mücadeleyle Zini Katliamı kamuoyuna duyuruldu. Sıra haklarımızı kabul ettirmekte. Böyle katliamlarla, zulümlerle tekrar karşılaşmamak için örgütlü mücadeleden asla vazgeçmemek gerekiyor.

Bu mücadelede haklarımızı alana kadar her bir canımıza görevler düşüyor. Yorulmak yok. Bu mücadeleye bir sıra neferi olarak katıldığım ve korkunun, inkarın üstüne gittiğim için mutluyum.

Ben bir kayıp torunuyum, ben bir Surbahanlıyım, ben bir Dersimliyim.🔥

Zini Gediği'nde 87 Yıl Sonra Aynı Talep:

"ATALARIMIZIN MEZARINI İSTİYORUZ"

DUYGU KIT

Zini Gediği'nde katledilenler 87. yılında Erzincan'ın Kılıçkaya (Surbahan) köyünde düzenlenen etkinliklerle anıldı. Katliamın yıldönümünde aileler toplu mezarların açılması ve kimlik tespitlerinin yapılarak yakınlarının kendilerine teslim edilmesi talebini yineledi.

1 938 Dêrsim Katliamı'nın devamında, Erzincan ve Dêrsim arasında bulunan Zini Gediği'nde 97 kişinin katledilmesinin üzerinden 87 yıl geçti. 2011 yılından bu yana her sene çeşitli anma programlarının düzenlendiği katliam bölgesinde, bu yıl da anma etkinlikleri gerçekleştirdi. Resmî kayıtlara "asayiş sorununa ilişkin bir olay" olarak geçen katliama karşı, yaşamını yitirenlerin yakınları yıllardır hem sorumluların yargılanması hem de katledilenlerin kimlik tespiti için hukuki mücadelelerini sürdürüyor.

Zini Gediği İnişyatifi Sözcüsü Erdal Kılıçkaya, taleplerine ve bu yılki anma programlarına ilişkin olarak dergimize konuştu.

'Atalarımızın Mezarını İstiyoruz'

Zini Gediği İnişyatifi olarak acılarla yüzleşmek, hesaplaşmak ve iyileşmek adına yola çıktıklarını ve mücadelelerinin sürdüğünü belirten Erdal Kılıçkaya, "Biz artık atalarımızın kemiklerini, inancımızın gereğini yerine getirerek toprağa sırlamak istiyoruz." ifadelerini kullandı.

Kılıçkaya devam eden hukuki sürece ilişkin şunları söyledi: "2011 yılında Erzincan İstinaf Mahkemesi'ne, katliam alanındaki kemiklerin tespit edilmesi talebiyle dava açtık. 'Eğer bu kemikler bizim atalarımızın kemikleriyse, DNA testi yapılarak bize teslim edilmesini istiyoruz' dedik. Erzincan Cumhuriyet Başsavcılığı, 18 gün gibi kısa bir sürede ret yanıtı verdi. Bu kez Tunceli'deki üst mahkemeye başvurduk. Oradan da ret cevabı geldi. Biz de davayı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne taşıdık. Süreç hâlâ devam ediyor. Tüm ailelerin atalarına bir çiçek bırakabileceği, bir çerağ uyandırabileceği, mum yakabileceği bir mekân istiyoruz."

'Birliğimize Yönelik Saldırıları Artıyor'

Kılıçkaya, anma etkinliklerinin zamanla kayıp yakınlarının aileleri tarafından daha çok sahiplendiğini vurgularken, bu birlikteliğe yönelik saldırıların da arttığını söyledi. Konuşmasına şöyle devam etti: "Yaklaşık 15 yıldır düzenli olarak anma etkinlikleri yapıyoruz ve çeşitli zorluklarla karşılaştık. Bu süreçte kayıplarımız için iki anıt inşa ettik: Kılıçkaya köyüne Ateş Çemberi'ni, Zini Gediği'ne ise Zini Anma Mekânı'nı. Ancak iki anıtımız da yerle bir edildi. Zini Gediği'ndeki anıt, o insanların öldürülmesine tanıklık etmiş taşlardan yapılmıştı. Başka hiçbir mad-

de kullanılmamıştı. Belki o taşlara katledilen atalarımızın çığlıkları, kanları, korkuları sinmişti. Ve bu anıtı da yıktılar. Kim yaptı, hâlâ bilmiyoruz. Başvurularımıza rağmen bir sonuç alamadık. Yetmedi, Erzincan Kılıçkaya köyüne yaptığımız Ateş Çemberi de dereye yuvarlandı.”

'Hakkımızı İstemekten Vazgeçmeyeceğiz'

“Atalarımızın kemiklerine artık bir mezar yeri layık görmek istiyoruz.” diyen Kılıçkaya, 8 Ağustos'ta Erzincan'da düzenlenen anma programına dair şunları söyledi:

“Zaman, babasız, kocasız, sevgilisiz, kardeşsiz kalan mağdurların yarasını nasıl sarmadıysa, failerin yaptığı caniliğin üzerini de örtemedi. Bu ağır travmadan hem mağdurlar olarak hem de bir devlet olarak kurtulmak zorundayız.

Zini Kırımı'nı hatırlamak ve hatırlatmak; geçmişin acılarıyla yüzleşmek, iyileşmek, adalet duygusunu diri tutmak ve katledilen atalarımızın anısını yaşatmak için anma gerçekleştiriyoruz. Taleplerimiz konusunda ısrarcı olmaya devam edeceğiz. Duyarlı herkesi mücadelemize destek olmaya davet ediyoruz.”

Ne Oldu?

8 Ağustos 1938'de, herhangi bir suç isnadı ve yargılama olmaksızın esnaf, öğrenci, köylü 97 kişi evlerinden alınarak Erzîngan ile Dêrsim sınırında yer alan 2700 rakımlı Zini Gedîğî'ne götürülüp topluca kurşuna dizildi. Katledilenlerin tamamı, Alevî köyleri olan Surbahan, Galolar, Magaçur, Brastik, Balibey ve Kismikör'de yaşıyordu. Kemiklerine ancak 1950 yılında, bölgedeki “yasak alan” kararının kaldırılmasıyla ulaşılabildi.

9 Eylül 2011 tarihinde, katliamda babasını kaybeden Canpolat Yakar, avukatı Cihan Söylemez aracılığıyla Erzincan Başsavcılığı'na “toplu mezarların açılması ve kemiklerin tespiti” talebiyle ilk başvuruyu yaptı. Ancak başvuru, “zamanaşımı” gerekçesiyle reddedildi. Bunun üzerine katliam, 2012 yılında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne taşındı. 2014 yılında Zini Gedîğî İnişiyatifi tarafından inşa edilen Zini Gedîğî Anma-Hatırlama Mekanı, “bilinmeyen kişilerce” yıkıldı. Hukuki süreç hâlâ devam ederken, katliamda hayatını kaybedenlerin yakınları her yıl Zini Gedîğî İnişiyatifi öncülüğünde, siyasi partilerin katılımıyla anma etkinlikleri düzenleyerek katliamla yüzleşme çağrısı yapmaya devam ediyor. Aşk ile... 🌹

Yeşil Sol Parti Milletvekili Celal Fırat **Zini Gediği Katliamı'nı** TBMM Gündemine Taşdı

Yeşil Sol Parti İstanbul Milletvekili Celal Fırat, 8 Ağustos 1938'de Alevi toplumuna yönelik katliamlardan biri olan Zini Gediği Katliamı'nı meclise taşıdı. Katliamın açığa çıkarılması için İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya'nın yanıtılaması için soru önergesi verdi.

PİRHA/ANKARA

Yeşil Sol Parti İstanbul Milletvekili Celal Fırat, Zini gediği Katliamı ile ilgili İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya'nın yanıtılaması istemiyle soru önergesi verdi. Fırat, "Zini Gediği Katliamı emrini verenlerin; katliama katılan komutanlar ve askerlerin üzerindeki sis perdesini aralamak için o dönem 9. Kolordu ve 3. Tümen ve bağlı birliklerde görev yapan komutanların isimlerini açıklamayı düşünüyor musunuz?" diye sordu.

Yeşil Sol Parti İstanbul Milletvekili Celal Fırat, 8 Ağustos 1938'de Alevi toplumuna yönelik katliamlardan biri olan Zini Gediği Katliamı'nı meclise taşıdı. Katliamın açığa çıkarılması, katliamla yüzleşilmesi ve ailelerin tüm meşru taleplerinin yerine getirilmesi için İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya'nın yanıtılaması için soru önergesi verdi.

**"Siz Kızılbaşsınız" Denerek
Zini Gediği'ne Kadar Yürütüldüler. "**

Fiziki ve kültürel imhanın bütün yönleriyle açığa çıkarılması, katliamla yüzleşilmesi ve ailelerin tüm meşru taleplerinin istisnasız yerine getirilmesinin elzem olduğuna vurgu yapan Celal Fırat, soru önergesinin gerekçesinde şunları hatırlattı:

"Zini Gediği Katliamı'nın 8 Ağustos 1938 sabahı askerler, o zaman Dersim sınırları içerisinde olan (bugün Erzincan sınırları içerisinde) Surbahan ve çevre köylere gelirler. Albay Reşat Hallı'nın Genelkurmay Başkanlığı belgelerine dayanarak yazdığı 'Türkiye Cumhuriyeti'nde Ayaklanmalar' adlı kitabında belirtildiğine göre o gün (8 Ağustos 1938) 9. Kolordu Karargahı ve bağlı birlikler Surbahan'da;

3. Tümen ve bağlı birlikler de Zeyni (Zini) Gediği'ndedirler. (s.450) Görevli askerler 100 kadar Alevi erkeği, devrilen bir kamyonu kurtarma bahanesi ile toplarlar. Köylüler üç gün bir ahırda tutulurlar. Aralarında şehir esnafından kişiler olduğu gibi ortaokul öğrencileri, muhtarlar, çeşitli mesleklerden insanlar da vardır. 3 gün sonra yaşları 17 ile 80 arasında değişen 100'e yakın köylü iplerle birbirlerine bağlanırlar. Köylülerin yakınları, çoluk çocuk, kadın herkes bağış çağrış feryat içindedirler.

"Siz Kızılbaşsınız" denerek yürütülürler, ta ki Ovacık sınırında olan 3200 metredeki

Zini Gedigi'ne kadar. Burada kurşuna dizilirler. 3 kişi kaçabilir. İki kişi yakalanır, başları taşla ezilir. 1 kişi ise kaçabilir ama bağırsakları dışarıdadır, bir müddet sonra ölür. Katledilen köylülerin cesetleri öylece bırakılır ortada. Yasak bölge olduğu için yıllarca kimse gidemez Zini Gedigi'ne. 1950'li yılların başında ancak insanlar gidebilirler. Ve orada üst üste yığılmış kemikleri görürler.

Ne öldürülenler ne de yakınları hiçbir zaman bu kişilerin neden toplanıp öldürüldüğünü öğrenemezler. Katledilen köylülerin aileleri Balıkesir ve Edirne başta olmak üzere hiç bilmedikleri, tanımadıkları batı illerine 10 yıl geri dönmek şartı ile sürgüne gönderildiler.

Erzincan'ın Surbahan, Mağaçur, Kismikor, Balıbey, Brastik, Mollaköy ve Girlevik'ten birbirlerine iplerle bağlanarak başlayan ve 3200 metre yükseklikte ıssız bir dağ başından Ovacık'a bakan Zini Gedigi'nde kurşuna dizilen Alevi köylülerinden toplanan 100'e yakın erkeğin DNA tetkiklerinin yapılması ve naaşların ailelere teslim edilmesini talepleri, yapılan başvurular neticesinde Türk yargı sisteminde takipsizlik kararı ile kapatılmıştır. Dava, 2012 yılından beri AİHM'de sürmektedir."

"Anma Mekanı Kimliği Belirsiz Kişilerce Saldırıya Uğramış"

Katledilenlerin çocuklarının 8 Temmuz 2014 tarihinde demir ve çimento kullanılmadan ve tamamen oradaki doğal taşlardan bir anma mekânı yaptıklarını belirten Fırat, "Ancak taşlarla yapılan anma mekânı bile 2020 Ağustos ayında kimliği belirsiz kişilerce saldırıya uğramış ve anıtın içinde bulunan kemikler etrafa saçılmıştır.

1. Dünya Savaşı diye anılan emperyalist paylaşım savaşlarında Anzaklar, 1915 yılında Çanakkale'de işgal kuvvetleri adına savaşa katılmış ve her yıl savaşta kaybettikleri askerleri adına 25 Nisan'da anma törenleri düzenlemektedir.

Osmanlı topraklarını işgal etmeye gelenlerin ata dedelerini ziyaret etmelerine, anma günü düzenlemelerine saygı gösterilmekte, ancak, kendi coğrafyamızda bizlere ait ata dedelerimizin mezar yerlerine, onların kemiklerine işkence edilmekte, anma yapılmasının önüne engel çıkarılmaktadır. Doğal anıt mezarları tahrip edilmektedir" diye belirtti.

"Dersim Arşivini Kamuoyuna Açmayı Düşünüyor Musunuz?"

Milletvekili Celal Fırat İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya'ya şu soruları yöneltti:

1938 yılında Erzincan Zini Gedigi'nde Alevi köylülerinden toplanan yüze yakın yurttaşımızın kurşuna dizilmesi vakasının araştırılması için bir ilk adım olarak TBMM Dilekçe Komisyonu bünyesinde toplanan Dersim arşivini kamuoyuna açmayı düşünüyor musunuz?

Zini Gedigi Katliamı emrini verenlerin; katliama katılan komutanlar ve askerlerin üzerindeki sis perdesini aralamak için o dönem 9. Kolordu ve 3. Tümen ve bağlı birliklerde görev yapan komutanların isimlerini açıklamayı düşünüyor musunuz?

Zini Gedigi Katliamı'nda yaşamını yitirenlerin ailelerinin, atalarını anma ve onlar için mezar yapma çabalarına çıkarılan engellerin aşılması için bir adım atmayı düşünüyor musunuz? 🍷

Kayıp Yakınları Olarak **Taleplerimiz** ZİNİ GEDİĞİ İNİSİYATİFİ

Zini Gediği'nde katledilen 97 Alevinin kemikleri DNA testi ile tespit edilerek tek tek ve dini törenle defnedilmelidir.

Dereye yuvarlatılan Ateş Çember'i derhal yerine konmalıdır.

Kılıçkaya köyünde Zini İnisiyatifi tarafından "Anıt Mekanı" olarak projelendirilen yer için bütçe temin edilmelidir.

Devlet, kolektif travmalardaki sorumluluğunu açıkça üstlenmelidir.

Devlet, kolektif travmaları tanımalı ve bunu tören, anıt, müze vb. projelerle somutlaştırmalıdır.

Zini Gediği ve diğer kayıplarla ilgili arşivler mutlaka açılmalı ve bu konu siyasi hesaplar için istismar edilmemelidir.

Mal ve can kaybı olanların, yerinden edilmişlerin ve maddi kayıpları gerçek kayba orantılı bir şekilde tazmin edilmelidir.

Zini Gediği kayıpların ve yakınlarının onurları, itibarları ve haklarını iade edildiği resmi bir açıklama yapılmalıdır.

38 süreci ve sonrasında meydana gelen olaylarla ilgili sorumluluklar kabul edilmeli, tüm gerçekler tanımalı ve bu doğrultuda kamuoyundan özür dilenmelidir.

Meydana gelen ihlallerin doğru bir anlatımı, uluslararası insan hakları hukuku ve uluslararası insan hukuk eğitimi ve çalışmalarına yönelik dokümanlara dahil edilmelidir.

Ve en önemlisi ihlallerin bir daha tekrarlanmayacağına dair kamuoyuna garanti verilmelidir.

Taleplerimiz kabul edilmediği sürece, ne kayıp canlarımızın ne de biz kayıp yakınlarının ruhu huzur bulmayacaktır.

Acımıza ortak olan ve bu anmaya katkı sunan herkese selam ve hürmetle... 🍂

Hafızalarda Taze, Vicdanlarda Derin Bir Yara

87 YIL ÖNCE... SESSİZ BİR DAĞ YAMACINDA...

HAYDAR POLAT

Emek Partisi Erzincan İl Başkanı

**Zini Gedîği'nde yaşananlar, yalnızca bir tarihsel olay değil;
bu toprakların adalet, eşitlik ve insanlık sınavıdır.**

Zaman, her acıyı unutturur derler. Oysa bazı acılar vardır ki, zamanla değil silinmek, aksine daha da derinleşir. 87 yıl önce, Zini Gedîği'nde yaşanan katliam da böyle bir acıdır. Bugün hâlâ taptaze, hâlâ sarsıcı ve hâlâ dile gelmesi gereken bir yaradır bu.

Her yıl olduğu gibi, bu yıl da Zini Gedîği'nde hayatını kaybedenleri anmak ve onların sessiz çığlıklarını duyurmak için bir araya geldik. Emek Partisi Erzincan İl Örgütü olarak, bir yandan bu büyük acıyı paylaşırken, diğer yandan da devletin yıllardır süregelen suskunluğuna ve duyarsızlığına karşı sesimizi yükseltiyoruz.

Bir Anıtın Sessizliği:

Yaşam Çemberi Yerine Konulmalı

Alevi inancında semah, yaşamın döngüsünü, birliği ve birlikte var olma kültürünü simgeler. Bu inancın anlamını taşıyan ve "Yaşam Çemberi" adı verilen anıt ise yıllar önce yapılmasına rağmen, köy dışındaki ıssız bir dere kenarına bırakılmıştır. Oysa bu yapı, yalnızca sembolik bir sanat eseri değil; aynı zamanda belleğimizin, direnişimizin ve saygımızın da bir ifadesidir.

Bizim talebimiz açık ve nettir: Yaşam Çemberi, Zini Gedîği'nde üç gün boyunca aç ve susuz bırakıldıktan sonra infaz edilen canların tutulduğu ahırın bulunduğu alana

taşınmalı, burada bir anıt olarak yükseltilmeli ve çevresi düzenlenerek koruma altına alınmalıdır. Bu, sadece bir anıtın taşınması değil, aynı zamanda toplum vicdanının onarılmasıdır.

Buradan Erzincan Valiliği'ne açık bir çağrıda bulunuyoruz: Bu sembol, artık gerçek yerine, tarihin tanıklık ettiği o alana taşınmalı; ziyaret edilebilir, anılabilir ve korunabilir hale getirilmelidir. Aksi halde bu duyarsızlık, yalnızca geçmişin değil, bugünün de vicdani yükünü artıracaktır.

İsimleri Unutulmasın: Kimlikler Ortaya Çıkarılsın

Zini Gedîği'nde katledilenden canlarımız hâlâ kimliksiz, sahihsiz. Kemikleri, toprağın altında sessizce yatıyor; adları, resmi kayıtlarda yer almıyor. Oysa her insan, adıyla ve kimliğiyle yaşar ve ölüme bu onurla uğurlanmayı hak eder.

İkinci temel talebimiz budur: Zini Gedîği'nde bulunan kemik kalıntıları üzerinde DNA testleri yapılmalı, kimlikler belirlenmeli ve tespit edilen ailelerine teslim edilerek, layık oldukları şekilde defnedilmelidir. Bu, sadece adil değil, aynı zamanda ahlaki ve vicdani bir sorumluluktur.

Bu nedenle buradan Erzincan Cumhuriyet Başsavcılığı'na çağrıda bulunuyoruz: Zini Gedîği'ne gidilmeli, olay yerinde kapsamlı ve bilimsel bir inceleme yapılmalı, geç de olsa bu toplumsal yara adaletle buluşturulmalıdır.

Biz Susarsak Tarih Susmaz

Zini Gedîği'nde yaşananlar, yalnızca bir tarihsel olay değil; bu toprakların adalet, eşitlik ve insanlık sınavıdır. Bu yüzden bugün dile getirdiğimiz iki talep, yalnızca mağdur ailelerin değil; bu ülkede vicdan sahibi her bireyin ortak çağrısıdır.

Biliyoruz ki tarih susmaz. Eğer biz susarsak, eğer biz görmezden gelirsek, bu topraklar hatırlatmaya devam eder. Çünkü gerçekler, ne kadar bastırılmaya çalışılsa da bir gün yüzeye çıkar. Ve o gün, adalet de, vicdan da yerini bulur.

Bizler, bu inançla sesimizi yükseltiyoruz. Çünkü biliyoruz ki; unutturulmaya çalışılan her acı, hatırlandıkça iyileşir. Zini Gedîği, bu toprakların yüzleşmesi gereken bir gerçektir. Saygıyla... 🌹

ZİNİ GEDİĞİ POGROMU, HUKUK VE TBMM

AV. CİHAN SÖYLEMEZ

1 1938 yılı Erzincan Zini Gedîği Alevi Pogromu; neticesi sebebiyle bir "soykırım" olarak kabul ettiğim, Dersim Soykırımının adalet bekleyen bir parçasıdır. Pogromun 87. yılında katledilen canlarımızı ve maktul ataları için hukuk mücadelesi başlatan ve Hakka yürümüş canlarımızı rahmet ve hürmetle anıyorum. Hayatta bulunan sevgi ve adalet merkezli hak arayışında olan yakınlarını selamlıyorum. Zini Gedîği Soruşturması sürecinde hakikatın aydınlatılması ve adaletin tecellisi adına maktul yakınlarına destek vermiş hukukçulardan biri olarak;

1) Dersim-Hozat-Karabakır-Sekasure Toplu Mezar Soruşturma Sürecinin, Zini Gedîği soruşturmasına emsal teşkil ettiğini ifade etmek isterim.

2) Türkiye'de Alevi Varlığına yönelik bu pogrom, "Türk Milleti" adına iç hukukta verilen mahkeme kararlarıyla inkâr edilmek istenmiştir. Ancak bu mahkeme kararları ilelebet hukuksuz hükmünü devam ettirecek değildir.

3) Türkiye'de "Kürt Meselesinin" TBMM çatısı altında oluşan komisyonlarda konuşulduğu şu süreçte, Zini Gedîği Alevi Pogromunun mağdurları ailelerin ve Alevi Toplumunun "insan hakları merkezli" hukuki taleplerinin İç İşleri ve Adalet Bakanlığı, Erzincan Cumhuriyet Başsavcılığınca yerine getirilmesi gerekmektedir.

Yargının, hukuki mücadele sonucu 2014-15 yıllarında Dersim'de Sekasure Toplu Mezar Soruşturmasında sergilediği hukuki müspet süreç, Zini Gedîği Alevi Sivil Pogromunda katledilen Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı insanların naaşları için de işletilmelidir.

4) 2011'de TBMM çatısı altında Zini Gedîği Pogromunun mağdur ve maktul aile yakınlarıyla yaptığımız basın açıklamasında TBMM iradesinin, müspet yönde hukuki sürece desteği noktasında talepte bulunmuştuk. Bugün TBMM iradesinin, geçmişteki bu hukuksuzlukları araştırması için "Hakikatleri Araştırma, Geçmişle Yüzleşme Komisyonu" kurulması çağrısı düşüncemi paylaşmak istiyorum. 🌹

**Zinî Gedîği Katliamı Hakkında
Meclis Araştırma Önergesi:**

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA!

CELAL FIRAT

İstanbul DEM Parti Milletvekili

8 Ağustos 1938'de herhangi bir suç lanadına, sorgulama ve yargılama-ya muhatap olmadıkları hâlde köylerinden, tarlalarından, evlerinden alınan 100 dolayında suçsuz insan saatlerce yürütülerek Erzincan, Ovacık-Dersim sınırında 2.700 rakımlı Zinî Gedîği'nde topluca kurşuna dizilirler. Erzincan'ın Kılıçkaya, Galolar, Mağaçur, Brastık, Balıbey, Kismikör köylerinden olan bu masumların ortak özellikleri Alevi olmalarıdır. Bu katliamın olduğu dönemlerde Zinî Gedîği'nin de dâhil olduğu bu alan yasak bölge ilan edilmiş, böylece katledilen masumların cesetleri kurdla kuşla yılanlara yem olmuştur. Kendilerine bir mezar yeri, bir kefen dahi fazla görülmüştür.

Her yıl olduğu gibi bu yıl da 6-7-8 Ağustos tarihlerinde Erzincan'ın Kılıçkaya köyünde kayıp yakınları, demokratik kitle örgütleri ve siyasi parti temsilcileri ile birlikte bu katliamın aydınlatılması için Zinî Gedîği'ne yürünerek anmalar yapılacaktır. Aradan geçen 86 yıla rağmen katliamın sorumluları ile ilgili herhangi bir yargılama yapılmamış ve dava süreci AHİM'e intikal ettirilmiştir.

Diğer taraftan, bu güne kadar defaatle Meclise sunulan Soru ve Araştırma Önergelerimize cevap dahi verilmemektedir. Söz konusu fizikî ve kültürel immanın bütün yönleriyle açığa çıkarılması, katliamla yüzleşilmesi ve ailelerin tüm mağru taleplerinin tatlınasız yerine getirilmesi amacıyla Anayasa'nın 98. TBMM iç tüzüğü'nün 104 ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasını arz ederim.

Gerekece

8 Ağustos 1938 sabahı. Sabahın erken saatlerinde askerler, o zaman Derin sınırları içerisinde olan (bugün Erzincan sınırları içerisinde) Surbahan ve çevre köylere gelirler. Albay Raşat Halim'in Genelkurmay Başkanlığı belgelerine dayanarak yazdığı Türkiye Cumhuriyeti'nde Ayaklanmalar adlı kitabında belirtildiğine göre o gün 2. Kolordu Karargâhı ve bağlı birlikler Sürbahan'da; 3. Tümen ve bağlı birlikler de Zeyni (Zini) Gedikindedirler. (s.450) Görevli askerler 97 Alevi erkeği, devrilen bir kamyonu kurutma bahanesi ile toplarlar. Köylüler 4-5 gün bir ahırda tutulurlar. Alanlarında şehir esnafından kişiler olduğu gibi ortaokul öğrencileri, muhtarlar, çeşitli mesleklerden insanlar da vardır. 3 gün sonra yaşları 17 ile 80 arasında değişen 97 köylü iplerle birbirlerine bağlanırlar. Köylülerin yakınları, çoluk çocuk, kadın herkes bağış çağış feryat içindedirler.

"Siz Kızılbaşınız" denerek yürütülürler, ta ki Ovacık sınırında olan 3000 metredeki Zini Gedikine kadar. Burada kurşuna dizilirler. 3 kişi kaçabilir. İkisi yakalanır, başları taşla ezilir. 1 kişi ise kaçabilir ama bağırarak dışındadır, bir müddet sonra ölür. Katledilen köylülerin cesetleri öylece bırakılır ortada. Yasak bölge olduğu için yıllarca kimse gidemez Zini Gedikine. 1950'li yılların başında ancak insanlar gidebilirler. Ve orada 100 tane yığılmış kemikleri görürler.

Ne öldürülenler ne de yakınları hiçbir zaman bu kişilerin neden toplanıp öldürüldüğünü öğrenemezler. Katledilen köylülerin aileleri Balıkesir ve Edirne başta olmak üzere hiç bilmedikleri, tanımadıkları batı illerine 10 yıl geri dönmek şartı ile sürgüne gönderilirler.

Katledilenlerin çocukları 8 Temmuz 2014 tarihinde demir ve çimento kullanılmadan ve tamamen oradaki doğal taşlardan bir anıt mekânı yaparlar. Her yıl Erzincan'ın Kılıçkaya köyünde kayıp yakınları, demokratik kitle örgütleri ve siyasi parti temsilcileri ile birlikte bu katliamın aydınlatılması için çağrı yapar ve Zini Gedikine yürünerek anımlar yapılır. Ancak taşlarla yapılan bu anıt mekânı bile 2020 Ağustos ayında kimliği belirsiz kişilerce sakdınaya uğramış ve anıtın içinde bulunan kemikler etrafa saçılmıştır.

Tüm bu nedenlerle, 1938 yılında Erzincan Zini Gedikinde yaşanan katliamın tüm boyutlarıyla araştırılması, o döneme ait tüm arşivlerin açılması, bu suçu işleyenlerin ve emri verenlerin giyabında da olsa yargılanıp cezalandırılmaları, söz konusu fizikî ve kültürel imhanın bütün yönleriyle açığa çıkarılması, katliamla yüzleşilmesi ve ailelerin tüm meşru taleplerinin ısrarla yerine getirilmesi amacıyla bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasını çok önemli ve gerekli görmekteyim. 🗣️

ZİNİ GEDİĞİ...

ÖLÜME YOLCULUK

NECATİ ŞAHİN

Bir düşünün...

Bir derin düşünün...

Bir gün devlet geliyor köyünüze...

Bir günde topluyor sizleri

Köyünüzün meydanına...

Bağlıyor sizleri birbirinize...

Üç gün,

Aç, açıkta, susuz bırakıyor sizleri

Köyünüzün meydanında...

97 Alevi can...

Sonra "yürüyün" diyor sizlere...

Nereye gidileceği söylenmiyor sizlere...

Etrafınız asker çemberi...

"Tüfekli çember" içinde

Yürüyorsunuz...

Önünüzde asker,

Arkanızda asker,

Sağınızda asker,

Solunuzda asker...

Ülkenizin askeri...

Karşınızda Munzur Dağı,

Arkanızda sevdikleriniz...

Yürüyorsunuz...

Ölüme...

O anda neler düşünüyorsunuz?

Bir derin düşünün...

Neler düşünüyorsunuz?

Yol dağa doğru...

Tırmanıyorsunuz ölüme...

"Ölüme tırmanmak..."

Hiçbir dilde yoktur bu deyim.

"Ölüme tırmanmak..."

Olmayan deyim,

Sizin gerçeğinizdir:

"Ölüme tırmanmak..."

Ölüme tırmanırken,

Bir düşünün...

Bir derin düşünün...

Ölmek nasıldır acaba?

Nasıl öldürüleceğim acaba?

Süngü en kötüsü mü acaba?

Kurşun en iyisi mi acaba?

Uçurumdan atılmak

Daha mı kötü acaba?

Düşünün bir...

Bir derin düşünün...

Babasınız...

Evladınız size bağlı,

Yan yana yürüyorsunuz...

Ölüme tırmanıyorsunuz...

Evladım kurtulabilir mi acaba...?

Beni ondan önce öldürürler mi acaba...?

Keşke...

Bir düşünün...

Bir derin düşünün...

Delikanlısınız...

Babanız size kelepçeli...

Yaşlı, iki büklüm...

Babanızın ağırlığını çekiyorsunuz

Yürürken

Dağa doğru...

Ölüme tırmanırken...

Beni babamdan önce

Öldürseler...

Keşke...

Bir düşünün...

Bir derin düşünün...

Gelinsiniz...

Yâreniniz, yavuklunuz ölüm yolunda...

Hangi ağıt dilinizde?

Hangi büyük acı yüreğinizde?

Bir düşünün...

Bir derin düşünün...

Anasınız...
Yavrunuz,
Kıvalı kuzunuz
Ölüm yolunda...
Hangi ağıt dilinize,
Hangi acı yüreğinize
Sığar?

Diliniz lâl...
Yüreğiniz târumâr...

Bir düşünün...
Bir derin düşünün...

Yaranın bir ucu
Derinde,
Bu toprağın altında...
Yaranın diğer ucu
Yüksekte,
Şu dağın zirvesinde...
Yaranın çoğu da
Zini Gedîği'nde...

3000 metre zirvede
Kurşuna dizilmiş
97 can...
Habersiz, sessiz, ıssız...

Kurşun seslerini
Bir kartallar duydu
Zirvede...
Bir keklikler duydu
Yamaçta...

97 can da duydu
Toprağa düşerken...

Çok suçluydular...
Alevi'ydiler...

Nobel ödüllü yazar
Marquez, "Yüzyıllık Yalnızlık"
Romanında yazar ki:

"Üzerinde yaşadığınız toprağın altında
Ölüleriniz yatmıyorsa,
Orası sizin yurdunuz değildir..."

Bu toprakların altında
Bizim ölülerimiz yatıyor...
Çok ölümler yatıyor...
Bu toprakların üstünde,
Çok üstünde de
Şu dağın zirvesinde de
Bizim ölülerimiz yatıyor...
Kefensiz, ziyaretsiz, ıssız...
Çok ölümler yatıyor...

Onun için bu topraklar
Bizim yurdumuzdur...
Çok yurdumuzdur...
Herkesten daha çok
Bizim yurdumuzdur...

Surbahan köyü!
Surbahan köyü!
Dile gelemeyesin,
Ağdını söylemeyesin,
Dünya duymasın diye,
Kalan sağların sürgün edildi...
Tarihine kara perde çekildi,
Adın değiştirildi...

Surbahan, bir sabah
Kılıçkaya adıyla uyandı...

Zâlim işidir zulüm...
Nafile ama... Zalimin zulmü...

Bir gün
Doğa Ana dayanamıyor,
Atıyor toprak örtüsünü
Ölülerimizin üstünden...
Çıkartıyor güneşe...

Gündüz
Güneş utanıyor...
Gece Ay...
Kartallar uçmuyor, utanıyor...
Keklikler ötmüyor, utanıyor...
Ya sen...
Ya sen,
Ey insanlık...
Ya sen...?

Bir gün
Bir can çıkıyor...
Canlar çıkıyor...
Arıyor ölüsünü...
Buluyor ölüsünü...
Dağın zirvesinde
Saklı ölüsünü...

Yazıyor, çiziyor, anlatıyor
Ölümü...
Ölüme tırmanışı...
Zulmü, zalimi de...
Bu can...

Benim kadim dostum,
Can arkadaşım
Erdal Kılıçkaya...
Acı ağıtlar içinde
Sana minnet ile...

Başın sağ olsun
Erzincan Ovası...
Başın sağ olsun
Munzur Dağı...
Başın sağ olsun
Munzur Suyu...
Başın sağ olsun
İnsanlık...

Hava, Su, Toprak ve Ateş!

Kendi canlarına kastederek suç işleyen insanları, kurumları ve sistemleri 'Doğa Hukuku'nun adalet terazisinde tartarak yargılayacağız.

Ateşte erimek (demir her şekilde ateşin hizmetkarıdır) bu elementlere hükmetmenin ta kendisi olduğunu bileceğiz. Zira, insanın dönüşüme uğradığı ve tıpkı demir gibi genişlediği tek yerin bilinci olduğunu unutmayacağız.

Yol boyunca ateşin bize rehberlik etmesine, gönüllü olmasına izin vereceğiz.

Ateşin ormanımızı, insanımızı, hayatımızı karartmasına izin vermeyeceğiz. Sadece rehberlik etmesine rızalık göstereceğiz.

Ateşin saplantıyı yakacağını bileceğiz. Cenneti şarapla, cehennemi ateşle anlatan bir inancın tek amacının korkutmak olduğunu zaten biliyor olacağız. "Şarap içersen cehenneme gidersin yanarsın ama içmezsen cennette seni şarapla ödüllendireceğiz" diye nlere kulak asmayacağız.

Ateş ya yok edecek ve bitirecek ya da YOL'umuza ışık olacak, rehberlik edecektir. Tercihin bizde olacağını bileceğiz.

Korkuyla yaklaşılan hiç bir eylemin başarıyla sonuçlanmayacağını, korkunun ateş elementini bitireceğini, korkunun ancak o eylemi bitirmemizi sağlayacağını, pratikte yaşadığımızı unutmayacağız.

Ama aşk ile yapılan her eylemin başarıyla sonuçlanacağını ve zaten nasıl biteceğinin baştan belli olduğunu bilmemiz gerektiğini hiç unutmayacağız.

Aşkın, tarif edilirken hep şarhoşluktan bahsedildiğini bilmeyenlere anlatacağız.

Ne de güzeldir aşık olmak!
Dönüşmek ve umursamaz olmak!
Hesap yapmamak, plansız olmak!
İşte, ateş elementiyile çalışmak böyle bir aşk sarhoşluğu gibidir.
"Ölmeden önce ölmek" in adıdır.

Ateşin aşkı ile...🔥

